

12.12.2018, Tallinn

Eesti kõrgkoolide, teadus- ja arendusasutuste ametiliitude ühenduse UNIVERSITAS pöördumine Eesti erakondade poole

UNIVERSITAS esitab käesoleva petitsiooni seoses sügava murega Eesti teaduspõhise arengu, kõrge lisandväärtusega tulevikumajanduse, eesti teadlaskonna ja kõrgkooliõppejõudude töövõimaluste ning eesti keele kestma jäämise pärast. Kahjuks on aastaks 2019 Eesti haridussüsteem jõudmas kriisi. Selle olukorrani on viinud lähenemine haridussüsteemile mitte kui tervikule, vaid isekeskis konkureerivatele osadele.

UNIVERSITAS, tuginedes oma liikmeskonna arvamusele, tõstab esile järgmised lahendamist vajavad küsimused:

1. **Akadeemilise kõrgharidustöö alaväärtustamine.** Nii menetluses olevates ülikoolide seadustes kui ka kogu seadusloomes tuleks käsitleda haridussüsteemi ja selle subjekte ühtselt lähtudes ühetaolistest sotsiaalsetest garantiidest.
2. **Eesti keele välja tõrjumine teadusest ja kõrgharidusest.** Ülikoolidega sõlmitavate halduslepingutega eesti keelse õppe vähendamise võimaldamine ja välisprofessori eelistamine - lähtudes h-indeksitest ei arvestata eestikeelseid publikatsioone ja Eesti majanduse vajadusi. Suured summad eesti maksumaksja raha on kulutatud eesti majanduse ja eesti teadlaskonnaga väheseotud artiklitepõhise formaalteaduse toetamiseks.
3. **Teadlaste suhtarvu jätkuv langus Eestis.** Vastavalt UNESCO statistikale [[Res-per-M](#)] algas nimetatud langus Eestis aastal 2012 ja on langenud 1,5 korda allapoole EL tuumikriikidest ning 2-3 korda allapoole Skandinaaviast. Selle tendentsi jätkumisel ei saa loota Eesti kui tunnustatud IT riigi positsiooni säilimist ning kõrgtehnoloogilise majanduse madalseisu lõppemist.
4. **Teadus- ja arendustegevuse strateegias [[TAT-strat](#)] ette nähtud 1% SKP avaliku sektori rahastustaseme saavutamise pidev edasilükkamine.** Lõhe Eesti ja EL kõrgtehnoloogilise tööstusega riikidega, kus riikide arengu huvides hoitakse finantseerimistaset 3 - 4.5 % vahemikus, kasvab. Samal ajal peab UNIVERSITAS vajalikuks rõhutada, et lihtsalt teadusrahade suurendamine ei paranda olukorda, kui ei muudeta teadusrahade eraldamise süsteemi.
5. **Innovaatilise majanduse madalseis ebaõnnestunud teaduspoliitikate tulemusena.** OECD innovaatilise tööstuse pingereas on Eesti langenud punase laterna positsioonile [[OECD-stat](#)] ja EL nutika spetsialiseerumise tööstuse programmid on Eestis täitmata [[NSP-seis](#)]. Eesti TA president oli sunnitud 22. novembril Vikerraadios olukorra kokku võtma selliselt, et teadus on väga heal tasemel, aga täiesti kasutu Eesti majandusele. See on artiklitepõhise teaduse hindamissüsteemi dogmatiseerimise otsene tulemus.
6. **Tehnika-ja tehnoloogiateaduste rahastamise osakaalu jätkuv langus 2006. ja 2013. a. teadusreformide tulemusena,** mille rahajaotussüsteem ei tööta eesti majanduse huvides. Võrreldes möödunud sajandiga on suhteline finantseerimine tehnikateadustele vähenenud 1,5 korda, põllumajandusteadustele üle kahe korra. Tulemusena on eesti tehnoloogiahariduse tugisamba TTÜ koht rahvusvahelises ülikoolide reitingus langenud, alates 2014. a. 150 positsiooni [[QS-rank-TUT](#)] ja üle 20% akadeemilistest töötajatest on lahkunud.

Eesti ERAKONNAD, riigi poliitiline eliit, palun võtke kiireloomulise ülesandena päevakorda EESTI TEADUSE JA KÕRGHARIDUSE kestva arengu strateegia! Tuleb peatada eesti keelse kõrghariduse asendamine võõrkeelsega, h-indeksite kriteeriumi abil kohalikku professori ebavõrdsesse konkurentsipositsiooni asetamine ning teadlaste ja kõrgtehnoloogia spetsialistide osakaalu vähenemine.

ERAKONNAD, tehke Eesti teadus- ja haridussüsteemi kui terviku rahastamise strateegiline kokkulepe, nii nagu tegite selle kaitsestrateegia ning -kulude osas. Eesti vajab ühtset tasakaalustatud haridussüsteemi, kus on koht välisprofessoril kui ka välisüliõpilastel, kuid mis kindlalt lähtub EESTI pikaajalistest huvidest! Eesti haridussüsteem on EESTI kaitsestrateegiate ja majanduseesmärkide alus!

UNIVERSITAS esindajad on valmis kohtuma kõigi erakondadega, et lähemalt selgitada loetletud probleeme ja nägemust nende lahendamiseks.